

Burot - biologi og bekjempelse

Benedikte Watne Oliver, Inger Sundheim Fløistad og Kirsten Semb Tørresen, Bioforsk Plantehelsetjeneste
kirsten.torresen@bioforsk.no

Burot (*Artemisia vulgaris*) har de siste årene spredt seg raskt og er til stor sjenanse for mange. Ikke bare er den et plagsomt ugras, men den utgjør også et helsemessig problem. Norges Astma- og Allergiforbund (NAAF) regner med at 200.000 mennesker er allergiske mot burotpollen. Pollenet spres med vinden, men i et lavt luftsjikt og sjelden lengre enn 100-200 meter. Det vil derfor være effektivt å bekjempe burot lokalt, for å begrense allergiproblemer knyttet til burot nær barnehager, skoler, idrettsanlegg, boligområder og helseinstitusjoner.

Det er vanlig å se burot i åkerkanter og veikanter, langs gjerder og hekker og på tomtearealer og avfallsplasser. Arten er tolerant og kan tilpasse seg mange forskjellige vokseforhold. I Norge er den vanlig over det meste av landet, men sjelden i Finnmark.

Kjennetegn

Burot er en flerårig art i korgplantefamilien. Om våren vokser det først frem en bladrosett før planten begynner å strekke seg i første halvdel av juni. Bladene kan man kjenne igjen ved at de er finnete med øreblad, undersiden er hvitflettet og oversiden grønn, men det kan være store variasjoner fra blad til blad (fig. 5 & 6).

Figur 1. Burot i full blomst.

Planten er aromatisk, og har en sterk lukt. Stengelen kan bli opp til to meter høy, den har en rødbrun farge, og utover i sesongen blir den hard og treaktig. Blomstringen og pollensesongen er fra juli til september (fig. 1). Blomstene er små og rødgyule og er ganske uanselige, men hver plante setter mange blomster og får dermed en stor blomsterstand.

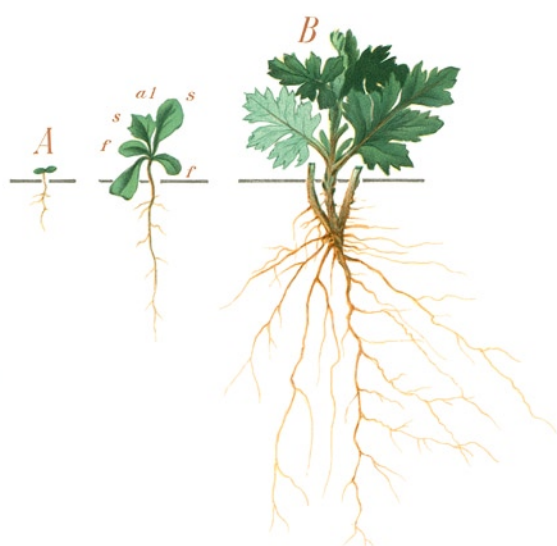
Frøspredning

Spredning av burot til nye vokseplasser skjer hovedsakelig med frø. Frøene er små og spres med vind, normalt bare 10-20 meter fra morplanten. En plante kan produsere så mye som 50 000 - 700 000 frø per år. For å kunne spire må frøene ligge oppå jorda eller kun være dekket av et tynt lag med jord. En frøplante vokser sent og setter bare en liten bladrosett og anlegg til rotstokk første leveår (fig. 2). I andre leveår utvikler den få blomsterbærende stengler. En fullt utviklet plante har mange blomsterstengler og en kraftig rotstokk.

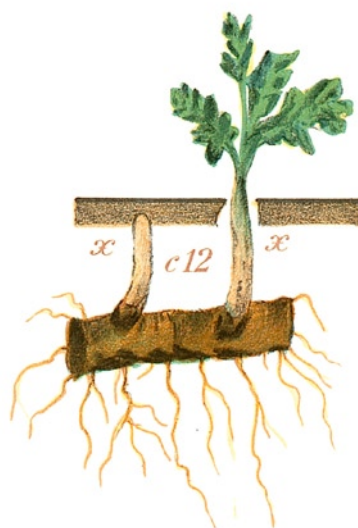
Vegetativ spredning

Ved egen hjelp kan planten kun formere seg ved frø, men den flerårige underjordiske stengelen inneholder opplagsnæring og kan skyte knopper, og planten har derfor mulighet til å formere seg vegetativt etter oppdeling av rota (fig. 3).

Flytting av jordmasser kan på den måten bidra til spredning av røtter, som kan gi opphav til nye planter. Det bør derfor vises forsiktighet ved flytting av masser der det er grunn til å tro at det har vokst eller vokser burot.

Figur 2. Frøplanter av burot. Fra Korsmos ugrasplansjer. Ill : K. Quelprud.

Figur 3. Skudd fra rotbiter kan være opphav nye burotplanter. Fra Korsmos ugrasplansjer. Ill : K. Quelprud.

Bekjemping

Først og fremst er det viktig å hindre blomstring og pollenspredning for å gjøre situasjonen lettere for burot-allergikerne, men også for å hindre ytterligere spredning av planten. Fordi burotpollenet kun spres over korte avstander vil lokale aksjoner mot burot være effektivt.

Kartlegging av bestander med burot, målretta tiltak og oppfølging av lokalitetene vil være den beste måten å få kontroll med burot.

Det er viktig at bekjemping gjennomføres på et mest mulig effektivt tidspunkt, slik at gjenveksten neste år blir minst mulig. Planten vil være svakest mot nedkapping eller lusing når mesteparten av opplagsnæringen som har vært lagret i rota gjennom vinteren er brukt opp, og før planten på ny bygger opp reserver gjennom fotosyntesen. Når burota har startet strekningsveksten og er rundt 30-40 cm høy, ser den ut til å ha et slikt svakt punkt (fig. 4). Det vil være et aktuelt tidspunkt for hageeiere og lokale aksjoner for lusing eller nedkapping av burot. Da er plantene lette å se og lette å ta tak i. Burot har kraftig rotstokk og kan være vanskelig å luke. Eldre planter har større og kraftigere rotsystem enn yngre planter, og utover i sesongen blir røttene større og dermed vanskeligere å få opp.

Etter nedkapping vil røttene sette nye skudd, så behandlingen må antagelig gjentas for å hindre at planten får satt blomsterskudd. Gjentakende kapping vil føre til utarming og at roten dør.

Figur 4. Rett tid for bekjempelse er ved begynnende strekningsvekst.

Figur 5. Burot er lett å kjenne på rødfarget stengel og hvit bladunderside.

Når burota står rødbrun i juli-august og pollensesongen er i gang for fullt, kan pollenspredningen begrenses ved nedkapping, men planten vil komme like livskraftig igjen neste år.

Ved store forekomster langs veier, gjerder, etc. kan det være aktuelt å sprøyte med et preparat som inneholder glyfosat for eksempel Roundup Eco eller Glyfonova Pluss, i relativt store doser, se etiketten for det valgte preparatet. Sprøytingen må utføres av personer med autorisasjonsbevis. Best effekt oppnås når plantene er i god vekst. Tiltak gjennomføres ved begynnende strekningsvekst, når plantene har en høyde på minimum 10 cm og maksimum 30 -40 cm. Ulempen med glyfosat er at det dreper også de fleste andre planter og etterlater svart jord og gode forhold for nyspiring fra frø. Glyfosat-preparatet bør om mulig påføres burotas blader mest mulig direkte slik at andre planter påvirkes minst mulig. Arealet bør kontrolleres etter en viss tid, og sprøyting gjentas ved behov.

Bruk av plantevernmidler skal skje i henhold til Forskrift om plantevernmidler § 17-22. Med unntak av langs veier, skal det på sprøyta areal åpen for allmenn ferdsel merkes med plakat godkjent av Mattilsynet. http://www.mattilsynet.no/mattilsynet/multimedia/archive/00039/Advarselskilt_for_om_39690a.pdf

Figur 6. Undersiden av burotbladene (til venstre) er lyse fordi de er tett filthåra.

Burotallergi

Pollenallergi er den vanligste formen for allergi. Burotallergi utløses av pollen fra burot. Det er nærmere 200.000 burotallergikere i Norge. Symptomene ved burotallergi er som ved annen pollenallergi og kan ofte forveksles med sommerforkjølelse. Slimhinner hovner opp og gir rennende øyne og nese.

Pollensesongen for burot er fra midten av juli til slutten av august, og spredningen er størst om morgenen. Pollenet spres kun over korte avstander, fjerning av planter lokalt hjelper derfor godt på lokale luftforhold.

For mer informasjon om pollenallergi, se Astma- og allergiforbundet: <http://www.naaf.no/no/Fakta/Pollen/Pollenallergi/>

BIOFORSK TEMA
vol 5 nr 11
ISBN: 978-82-17-00667-1
ISSN 0809-8654
Foto: E. Fløistad.
Fagredaktør:
Forskningssef Jan Netland
Ansvarlig redaktør:
Forskningsdirektør Nils Vagstad

www.bioforsk.no